

pdf01 MEELIFTER OF FREERIDER

Meestal wordt een cao algemeen verbindend verklaard. De tussen werknemersbonden en werkgeversbonden overeen gekomen arbeidsvoorwaarden gelden dan zowel voor vakbondsleden als voor niet-leden. De niet-georganiseerde werknemers betalen geen contributie, maar profiteren wel van de gunstige arbeidsvoorwaarden die dankzij het onderhandelen van de vakbond worden verkregen. Het gratis profiteren van inspanningen van anderen wordt **meeliftersgedrag** of **freeridgedrag** genoemd.

Stel dat je voor de keuze staat om wel of niet lid te worden van de vakbond. De maandlonen liggen door invloed van de vakbond €55 hoger en de maandcontributie bedraagt €25.

Om je te helpen bij het maken van je keuze kan je een **opbrengstenmatrix** maken.

		voldoende anderen zijn vakbonds lid	
		ja	nee
jij bent vakbonds lid	ja	€30	- €25
	nee	€55	€0

Het bedrag in de getallencel linksboven (€30) is als volgt te berekenen. Als je per maand €25 contributie betaalt en je loon is daardoor €55 hoger, dan is de opbrengst €30.

Er zijn twee keuzes mogelijk:

- Je gaat ervan uit dat voldoende anderen lid worden van de vakbond.
In dat geval kan je beter geen lid worden. De opbrengst is dan €55 (cel linksonder).
Als je wel lid wordt, is de opbrengst maar €30 (cel linksboven).
- Je gaat ervan uit dat onvoldoende anderen lid worden van de vakbond.
Ook in dat geval kan je beter geen lid worden. De opbrengst is dan €0 (cel rechtsonder).
Als je wel lid wordt, is de opbrengst - €25 (cel rechtsboven).

Wat anderen ook doen, geen lid worden levert steeds de hoogste opbrengst op. Geen lid worden is dus de dominante strategie. Een **dominante strategie** is de voordeligste strategie die iemand kiest, onafhankelijk van wat anderen kiezen.

Individuele keuzevrijheid om al dan niet vakbonds lid te worden, kan tot een ongewenst eindresultaat leiden. Als alle werknemers op deze manier willen meeliften, komt er immers nooit een vakbond. De arbeidsvoorwaarden voor de werknemers zullen slechter zijn.

Hoe kan meeliftersgedrag worden voorkomen?

- Werknemers spreken af dat zij lid zullen worden van de vakbond. Dat moet uiteraard geen vrijblijvende afspraak zijn, maar een bindende afspraak. Omdat een bindende afspraak wederzijds verplichtend is, is er sprake van **geloofwaardige zelfbinding**. Op basis van bindende afspraken wordt gekozen voor solidariteit, het algemene belang wint van het individuele belang.
- Werknemers worden gedwongen lid van een vakbond. Er wordt dan **collectieve dwang** toegepast. Bij een verplicht lidmaatschap wordt solidariteit afgedwongen, het gemeenschappelijk belang weegt zwaarder dan de individuele keuzevrijheid.